

Referat från månadsmöte 200116 - Korpralen Kjell Gustafsson berättar!

Korpralen fylldes snabbt upp, och extrabord fick hämtas in när det var dags för Jössebygdens januarimöte. Drygt nittiotalet medlemmar, varav en del från vår vänförening Edabygden, mötte upp för att lyssna till dagens föredragshållare, Kjell Gustafsson!

De flesta värmlänningar känner nog igen både ansikte och röst på Kjell, vana som vi är att se och höra honom i olika medier. Han inleder med just detta, att vara igenkänd, något han inte har haft några problem med. Tvärtom kan det bli många roliga och spontana replikskiften, - "åh fan, finns du i verkligheta å!?" utbrast en gubbe en gång, och en kvinna påstod bestämt, att han haft honom i sitt sovrum på morgonen...

Sedan får vi följa honom tillbaka från början, med uppväxten på gården Lycka i Brevik, livet i skogen och pojkdömmarna om att bli marinofficer. Officer blev han mycket riktigt också först, major. Efter några år i militären började han dock fundera på att göra något annat, och började läsa till lärare i Karlstad. Slumpen gjorde att han fick ett extraknäck på SR:s regionala sportsändningar där 1972, något som sedan ledde vidare till ett eget regionalt program, "Söndagsmorgon" 1973. Där tog tankarna på lärarbanan slut!

Nästa steg var en anställning på Sveriges Radios Samhällsredaktion, i början av 80-talet. Då kom han ut på diverse projekt, han bevakade t.ex. den norska oljeruschen. Det var mycket glam, men också olyckor, som när oljeplattformen Alexander Kielland sjönk! Annan dramatik var det också under den omfattande Vänerskogskraschen, då många värmländska skogsägare förlorade mycket pengar.

Under sjuttioalet kom också det första utlandsuppdraget. 1976 behövdes en presstalesman till Mellersta Östern, - svenska FN-soldater hade en bataljon i Sinai då. Här passade Kjells bakgrund

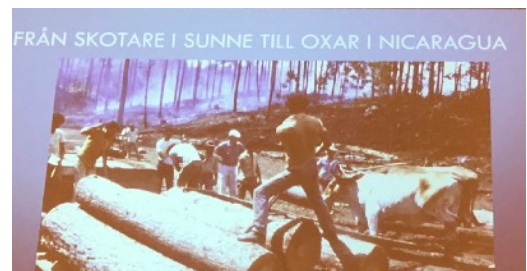

som både officer och reporter alldeles utmärkt. 26 reportageresor och filmer blev det då för Kjell, runt om i hela området. Bl.a. i Libanon där det gick hett till då, med Israels bomber, Hizbollah etc. Vi får höra en särskild dag i Kana, en liten stad i Libanon, då Kjell med teamet, i pansarvagn, plötsligt blev beskjutna med kalashnikov. De filmade, blev tillfångatagna, höll på att bli av med kameran. Men de klarade sig undan med blotta förskräckelsen, t.o.m. med intakt (utbytt) filmkassett!

Under den här tiden kunde Kjell även ha familjen med sig, de bodde då i Gaza. Dottern Camilla var runt tio år, och det var nog då hon grundlade sitt intresse för reporterlivet. Hon har ju sedan kommit att följa i Kjells fotspår som fotograf och reporter.

Sedan lockade andra världsdelar, Mellanamerika stod på tur. Ett biståndsprojekt där elever från Nicaragua utbildades vid skogsgymnasiet i Sunne följdes upp av Kjell, både under tiden i Sunne och när eleverna sedan skulle tillbaka till hemlandet. De skotare de lärt sig använda här fick de nog vänta på där, där var det oxar som gällde i skogen! Det blev besök i Guatemala, Nicaragua och Costa Rica för Kjell då, - i Costa Rica blev det ett naturreportage om vrålapor.

I slutet av sjuttioalet följde Kjell också Thor Heyerdahl, som åkte tillbaka till Påskön, efter trettio år. Heyerdahl hälsades entusiastiskt av befolkningen, som kallade honom "Senor Kontiki". Heyerdahl sökte bl.a. svaret på gåtan om hur man kunde ha förflyttat alla de jättelika stenstoderna, moaierna, som skapades på 1600-talet. Det finns fortfarande flera olika teorier, man är inte helt säker.

Fem år efter Falklandskriget mellan Argentina och Storbritannien hade Kjell ett uppdrag att göra en uppföljning, med flera olika uppdragsgivare, b.a. SVT och Sveriges Radio. Öarna var fortfarande märkta av kriget, huvudstaden var omgiven av stora minfält som inte var rensade, och där fanns en stor krigskyrkogård. 700 argentinare dog där, och 200 britter. Men även Falklandsöarna har en speciell natur, och ett mäktigt djurliv. Kjell beskriver den märkliga känslan av att gå omkring bland mängder av helt oberörda pingviner, och att se sjölejon och sjöelefanter på nära håll. Och späckhuggare ute i havet!

1990-91 var Kjell tillbaka i Mellersta Östern igen. Det var det första Gulfkriget, i Kuwait. Teamet ankom till Riyad, där de skulle filma på ett fältsjukhus. Där möttes de av ett massivt anfall av Saddam Husseins squadrobotar och fick ta sig till skyddsrum. På bilden ses en försvarsraket som träffar de irakiska missilerna.

Kriget var snabbt slut, men det till ett högt pris. Många irakier togs till fånga, skadades, dog. Fältsjukhuset fylldes av skadade krigsfångar, och här dog en av dem rakt framför Kjells kamera. Öknen ödelades helt, de satte eld på 600 oljekällor, och överallt var det fullt av sönderskjutna fordon, och sot, sot, sot. "Dödens väg", "Highway to hell", så kallades motorvägen ut ur Kuwait city.

Nästa stora konfliktområde som Kjell besökte var forna Jugoslavien. De kom till Sarajevo strax efter att det stora Nationalbiblioteket hade ödelagts. Serberna fanns uppe i bergen och sköt rakt ner i stan. Här på bilden syns flyktingar från massakern i Srebrenica. Till höger är det Camilla som filmar, hon var med i teamet den gången.

Kriget var ju naturligtvis mycket våldsamt, men Kjell har även andra mer positiva minnen därifrån. T.ex. från ett fridsamt 17:e majfirande i det norska territoriet, i det mycket vackra Makedonien. Det enda dramatiska som hände den dagen, var att en katt i byn blev skjuten, av någon anledning...

1994, ny kontinent, nytt konfliktområde. Afrika. I Burundi var det inbördeskrig, och vita var inte populära, så där gällde det att skaffa sig både skyddsutrustning och livvakt. Det kostade tio kr/dag att få poliseskort! Uppdraget där handlade om att dokumentera ett SIDA-projekt för att utbilda nya parlamentsledamöter i demokratiskt arbete! Den svenska modellen...

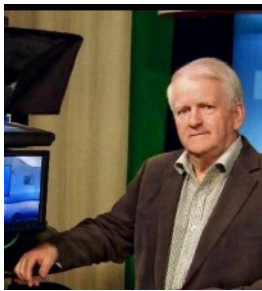
Uppdragsgivare under de olika reportageresorna varierade, det var en blandning av FN, svenska försvaret, Sveriges television, bl.a. Kjell var ofta verksam som frilansjournalist.

Kjell gjorde förstås också olika projekt på hemmaplan. Bl.a. har han intresserat sig för den norska flyktingströmmen under kriget, då 50-60 000 norra flyktingar kom över gränsen, många kom över bl.a. i Järnskog. Det blev ett ett år långt projekt, då han och dottern Camilla följde livet i Skillingmark och Vestmarka. Det resulterade i en 90 minuter lång dokumentärfilm.

En annan dokumentärfilm som de båda gjort tillsammans är filmen "I skuggan av ett barnamord". De gjorde då en uppföljning i Dottevik ett år efter mordet på Kevin, där de också starkt ifrågasatte den utredning som gjorts. Den timmeslånga dokumentärfilmen fick uppmärksamhet, men inte alls det genomslag de önskat, - det var inte lätt att få gehör för kritik vid den tidpunkten.

På senare tid har det varit mycket arbete på våra lokala tv-nyheter för Kjell. Vi får också veta lite om vardagslivet där.

Nyhetssändningarna går alltid helt i direktsändning, och jobbet som programledare kan ofta upplevas som stressande. Man ska ställa kloka frågor, under tidspress, - "Tio sekunder kvar! Fyra sekunder kvar!" hörs i öronen, och den intervjuade kanske bara pratar på...

TV-dagen börjar med att en morgonredaktör börjar kl. 07.00, bedömer planerade jobb, händelser och inkomna tips, följer upp det akuta och avgör hur sändningen på kvällen sedan ska se ut. De flesta inslag som görs är planerade och färdiga i förväg, men det måste alltid finnas utrymme. En morgonreporter börjar kl. 06.00.

De senaste åren har vi oftast sett Kjell så här, som programledare i studio, eller kanske ute på ett reportage från närområdet.

Han jobbar fortfarande de 76 åren till trots, han tycker det är roligt. "Den eviga vikarien"! De allra senaste dagarna har han varit ute på tre reportage, i Charlottenberg, i Hagfors och i Jössefors!

Det sker också många förändringar i jobbet. Förr var det alltid nyhetsuppläsare, fotograf och minst två tekniker på plats i kontrollrummet vid en nyhetssändning.

Nu är det mycket mer ensamarbete. Tittarna har säkert sett den nya dekoren i studio. Vad som inte syns är att programledaren sitter där ensam, teknikerna och andra sitter i Göteborg!

Lika är det vid utereportage. Vid reportagearbetet var där reporter, fotograf och ljudtekniker med i teamet förr. Nu har man ny teknik, Värmland var först ut med "up-link-sändningar" via satellit! Utrustningen ryms numera i en ryggsäck!

Som programledare med obekväm arbetstid gör man tio arbetsdagar /månad, övrig tid arbetar man med annat. Kjell har då varit projektledare för att utveckla det journalistiska arbetet med den nya tekniken.

"Baksidan" är då att en och samma person får göra tre olika jobb samtidigt: reporterens, fotografens och teknikerns. När det även ofta är intervjuer med ovana och kanske väldigt nervösa och oroliga personer, och man också ska hinna lugna och vara psykologisk, då kan det vara stressigt!

Tiden gick fort, - och så mycket vi fick höra om! Tack Kjell! Applåderorna var långa och varma.

Efter föredraget var det fika med smörgås, och sedan följde information från ordförande Birgitta, och lottdragning.

Ny information handlade om ett nytt erbjudande vi fått från **Hebbe Sisters, en releasekoncert i gamla Tingshuset**, fredagen den 6 mars, kl. 15.00.

Pris 150 kr, inkl. fika. En anmälningslista fanns vid utgången.

Koncerten arrangeras i samarbete med PRO Arvika. Inbjudan gäller även medlemmar i SPF Seniorerna Edabygden, det finns möjlighet att utöka till två föreställningar om det blir många anmälningar.

Läs mer om erbjudandet och om koncerten på hemsidan, inbjudan finns i Kalendern!

Birgitta informerade även om **studiecirkeln om Dan Andersson**. Den blir på tisdagsförmiddagar, i Vuxenskolans lokaler. Det finns plats för fler deltagare, tag gärna kontakt med cirkelledare Christer Gustavsson direkt, se hemsidan.

Vi fick även en snabb genomgång av vårens övriga programpunkter. De finns också att läsa i Kalendern, förstås. Höstens program är ännu inte helt fastställt, men är på gång!

Originalbilderna från föreläsningen är Kjells egna
Text och bilder från mötet, Annelise